

...

A Fővárosi Ítéltábla felperesek jogi képviselőjének neve, címe ügyvéd által képviselt I. rendű felperes neve, címe I. rendű és II. rendű felperes neve, címe II. rendű felperesnek, a alperes jogi képviselőjének neve, címe által képviselt alperes neve, címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2020. január 15. napján meghozott 3.G.40.109/2020/17. számú közbenső ítélete ellen az alperes részéről 18. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z- és k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét rész- és közbenső ítéletnek tekinti.

Az elsőfokú bíróságnak a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés b), d) és e) pontjára alapított érvénytelenségének, továbbá az ügyleti kamatkikötésről, az értékbecslés és fedezeti értékellenőrzés díjáról, a földhivatali díjról, az előtörlesztési díjról, valamint a szerződésszegés esetére felszámított díjakról szóló feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránti keresetet elutasító, fellebbezéssel nem támadott részítéleti döntését nem érinti, a fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Megállapítja, hogy az alperesnek 86.100 (nyolcvanhatezer-egyszáz) forint, míg a felpereseknek személyenként 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltsége merült fel.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperesek keresetükben elsődlegesen kérték annak megállapítását, hogy az alperesi jogelőd-vel 2007. április 12. napján kötött kölcsönszerződésük az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezések tisztességtelensége folytán a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209. § (1) bekezdése alapján teljes egészében érvénytelen. Hivatkoztak továbbá az ügyleti kamatkikötésről, az értékbecslés és fedezeti értékellenőrzés díjáról, a földhivatali díjról, az előtörlesztési díjról, valamint a szerződésszegés esetére felszámított díjakról szóló feltételek tisztességtelenségére is. Másodlagosan kérték annak

megállapítását, hogy a szerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 213. § (1) bekezdés b), d) és e) pontja alapján érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeképpen mindkét kereseti kérelmük esetében kérték a szerződés hatályossá nyilvánítását azzal, hogy a felek elszámolásának eredményeként az alperes 1.676.615 forintot köteles a felpereseknek egyetemlegesen megfizetni.

[2] Az alperes kérte a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását.

[3] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperesi jogelőd és a felperesek között 2007. április 12. napján létrejött kölcsönszerződés érvénytelen. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes 2007. április 3. napján az alperesi jogelődtől 6.000.000 forint összegű, egyenlő törlesztésű, svájci frank alapú hitelt igényelt 240 hónap futamidő mellett azzal, hogy fedezetként a felperesek hévízgyörki ingatlanát ajánlotta fel. A hiteligénylőlapot az I. rendű felperes házastársa, a II. rendű felperes is aláírta. A felperesek és az alperesi jogelőd között 2007. április 12. napján svájci frank alapú kölcsönszerződés jött létre, amelynek értelmében az alperesi jogelőd 5.600.000 forint, azaz 37.458,13 svájci frank kölcsönt nyújtott a felpereseknek 20 év futamidő mellett. A szerződés szerint az első törlesztő periódusra a bázisárfolyam 150,63 forint/svájci frank volt, a szerződéskötési díjat 168.000 forintban határozták meg. Az alperesi jogelőd a felpereseket a futamidő első öt évére mentesítette a havi kezelési költség megfizetése alól, ezt követően a kezelési költség havi összege az induló kölcsönösszeg 0,01%-a, azaz 37,46 svájci frank volt. A szerződés az értékbecslés díját 36.000, míg a földhivatali díjat 10.000 forintban határozta meg. Az alperesi jogelőd a THM mértékét 8,27%-ban jelölte meg. A felperesek 2007. április 12. napján a kölcsönszerződésben foglaltakról egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozatot tettek, amelyet közjegyzői okiratba foglaltak. A felek a kölcsönszerződést 2012. október 19. napján a rögzített árfolyamon való időleges törlesztés igénybevételének érdekében módosították, az erről szóló felperesi nyilatkozatot ugyancsak közjegyzői okiratba foglalták. Az alperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) szerinti elszámolást, illetve a szerződés forintosítását 2015. április 27. napján elvégezte.

[4] Az elsőfokú bíróság indokolásában megállapította, hogy a felperesek és az alperesi jogelőd között a rPtk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, amely a rPtk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződés jogszabályba ütközésének vizsgálata logikailag megelőzi az egyes rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatát, ezért elsőként a rHpt. 213. § (1) bekezdésére alapított érvénytelenségi okok fennállását vizsgálta. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés kifejezetten rögzítette a THM mértékét, ezért a szerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) pontja alapján nem semmis. A rHpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjára irányuló hivatkozással összefüggésben kifejtette, hogy a felperesek nem jelölték meg, hogy a szerződés mely rendelkezése okozná az érvénytelenséget, ugyanakkor megállapította, hogy 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 4. § (1) bekezdése alapján az egyoldalú költségemelés lehetővé tevő szerződési feltételt tisztességtelenségnek kell tekinteni, annak érvénytelenségére alapított igény bíróság előtt már nem érvényesíthető. A kölcsönszerződés a rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja értelmében sem minősül semmisnek,

mivel egyértelműen tartalmazza a törlesztőrészletek összegét svájci frankban, illetve forintban is.

Az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatot a felperesekre telepítő szerződési rendelkezések tisztességtelenségét a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdés, valamint a rPtk. 209. § és 209/A. §, továbbá a 2/2014. számú PJE határozat és a 93/13/EGK irányelv rendelkezései alapján vizsgálta. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli szerződés vonatkozásában külön íven szövegezett árfolyamkockázati tájékoztatás nem készült, azt az alperesi jogelőd a kölcsönszerződésbe foglalta. Az elsőfokú bíróság az EUB C-186/16. és C-51/17. számú ítéletei alapján azt vizsgálta, hogy a szerződésben írt tájékoztatás alkalmas volt-e arra, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó mércéjén keresztül a felperesek felismerjék az árfolyamkockázat lényegét és mibenlétét, a fizetési kötelezettségeikre gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy a kockázatviselésnek nincs felső határa, és hogy az árfolyamváltozás a törlesztőrészletekre milyen gazdasági következményekkel jár.

Mindezen szempontok alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesi jogelőd által az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás mindössze kockázattelépítésnek tekinthető és nem kockázatfeltárásnak. A szerződés nem ad felvilágosítást az árfolyamváltozásnak a törlesztésre gyakorolt valós hatásairól, a törlesztőrészletek jelentős növekedésének lehetőségéről, ezek gazdasági következményeiről és a törlesztés elnehezülésének korlátlanágáról. A szerződés alapján nem állapítható meg, hogy a forint devizához képesti leértékelődése és a külföldi kamatlábak emelkedése milyen hatást gyakorol a törlesztőrészletekre, mint ahogy az sem, hogy az árfolyamváltozás nem elhanyagolható kockázatot jelent. A szerződésben szereplő számítási képlet szöveges magyarázat nélkül, az árfolyamváltozás mechanizmusának bemutatására és az abból eredő kockázat feltárására nem alkalmas. Az elsőfokú bíróság ezért megállapította, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt világos és egyértelmű, ezért az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezések a rPtk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdése, valamint a rPtk. 290/A. § (2) bekezdése alapján semmisek. Mivel ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezés, annak érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi. Az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy a felperesek által aláírt, a szerződés "általános kockázatfeltáró nyilatkozat" megnevezésű része szerződési feltételnek nem tekinthető, hiszen az csak a felperesek nyilatkozatát tartalmazza, nem pedig a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozik, így e rendelkezés tisztességtelensége eleve nem vizsgálható.

Az elsőfokú bíróság ezt követően az ügyleti kamat kikötésre, a szerződéskötési díjra, a kezelési költségre, az értébecslés és fedezeti ellenőrzés díjára, a földhivatali díjra, az előtörlesztési díjra és a szerződésszegés esetére felszámított díjakra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségét vizsgálta. Megállapította, hogy az ügyleti kamatra vonatkozó szerződési feltétel a főszolgáltatást megállapító kikötések közé tartozik, és mivel azt a szerződés világosan és érthetően tartalmazza, annak tisztességtelensége a rPtk. 209. § (4) bekezdése alapján nem vizsgálható. A felperesek által kifogásolt egyéb díjak és költségek ugyanakkor nem minősülnek a kölcsönszerződés főszolgáltatásának, ezért azok tisztességtelenségét az irányelv 5. cikke alapján kell megítélni, vagyis e szerződési feltételeknek nemcsak a világos és érthető megfogalmazás, azaz az átláthatóság követelményének, hanem a jóhiszeműség és az egyensúly, vagyis az arányosság elvének is meg kell felelniük. Mindezen szempontok alapján az elsőfokú bíróság a fedezeti értékellenőrzési díj és a szerződésszegés esetére felszámított díjak tisztességtelenségét nem

állapította meg. Megállapította ugyanakkor, hogy a szerződéskötési díjról szóló feltétel alapján nem tűnik ki, hogy az pontosan milyen tevékenység vagy szolgáltatás ellenértéke, így az a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek minősül. A szerződés a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat részben megjelöli, így az ezzel kapcsolatos rendelkezések beazonosíthatóak és megfelelnek az átláthatóság követelményének is. A kölcsönszerződésben foglalt adatok alapján azonban a kezelési költség arányossága kétséget kizáróan nem állapítható meg, különös tekintettel a megfizetett szerződéskötési díjra is, ezért az elsőfokú bíróság a kezelési költségről szóló feltételek tisztességtelenségét is megállapította. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a kölcsönszerződés teljes érvénytelensége mellett a felek közötti elszámoláshoz szükséges valamennyi adat nem áll rendelkezésre, ezért a felperesek keresetének jogalapjáról közbenső ítélettel határozott.

[5] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének megváltoztatását és a felperesek keresetének elutasítását, illetve a felperesek perköltségben való marasztalását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból azonban az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás, a kezelési költség, valamint a szerződéskötési díj tisztességtelensége körében helytelen és megalapozatlan következtetéseket vont le, és így téves megállapításra jutott. Előadta, hogy a felperesek képviselője a per első tárgyalásán csak a szerződés teljes semmisségének megállapítását kérte, emellett tisztességtelenségi hivatkozását csak a kezelési költség tekintetében tartotta fenn, ezt követően pedig keresetét nem változtatta meg. Az elsőfokú bíróság ehhez képest a szerződéskötési díj tisztességtelenségéről is rendelkezett, amellyel a felperesek keresetén a rPp. 3. § (1) és (2) bekezdését, valamint a rPp. 215. §-át sértő módon túlterjeszkedett.

Az alperes az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltételeket érintő döntést illetően előadta, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés kockázattelepítésre és kockázati tájékoztatásra vonatkozó rendelkezéseit összemosta, mintha e kettő a szerződésben nem különülne el egymástól. Téves az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatás pusztán kockázattelepítésnek minősülne. A kockázat telepítéséről a szerződés 25. pontja rendelkezik, míg az általános kockázatfeltáró nyilatkozat részletes, világos és érthető tájékoztatást nyújt az adósok részére az őket terhelő árfolyamkockázatra és annak gazdasági következményeire vonatkozóan. A hivatkozott rendelkezések elolvasása és értelmezése alapján egyértelmű, hogy deviza alapú szerződésnél hogyan és milyen formában történik a törlesztőrészletek számítása, míg a kockázatfeltáró nyilatkozat értelmezi az árfolyam mozgásban rejlő kockázat lényegét. A rHpt. 203. § (7) bekezdése szerint a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletekre, ezen túlmenően a hitelezőt további tájékoztatási kötelezettség az árfolyamváltozás irányáról, mértékéről és a változás bekövetkezésének valószínűségéről nem terhelte, hiszen azok előre nem is határozhatók meg. A szerződésben az árfolyamkockázatra vonatkozó figyelemfelhívás szerkezetileg elkülönül, szövegszerű elhelyezése éppen azt a célt szolgálja, hogy az ne kerülhesse el a fogyasztó figyelmét. Nincs olyan jogszabályi előírás, amely alapján a kockázatfeltárást külön íven szövegezett dokumentumba kellett volna foglalni. A perbeli kölcsönszerződés könnyen átlátható dokumentum, annak teljes tartalmát a felperesek a szerződéskötést megelőzően több mint egy héttel megkapták, így nyugodt körülmények között volt lehetőségük annak áttanulmányozására. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta továbbá, hogy a felek a szerződést 2012. október 12. napján közös megegyezéssel módosították, kifejezetten az árfolyamváltozásból eredő különbözet

elszámolása és törlesztése tekintetében, amelynek során a felperesek nem vonták kétségbe a szerződés érvényességét. Ezt az álláspontot támasztja alá a Fővárosi Ítéltábla 2018.137. számú eseti döntése. Ezen túlmenően az alperesi jogelőd mind írásban, mind szóban megfelelő tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról a felpereseknek, amelyet a kölcsönszerződés mellett a meghallgatott tanú vallomása is hitelt érdemlően bizonyít. Ezzel szemben a felperesek a 2/2014. számú PJE határozatban írt bizonyítási kötelezettségük ellenére nem igazolták, hogy a szerződéskötést megelőzően kézhez vett tájékoztatás számukra ne lett volna világos és érthető. A felperesek személyes meghallgatásuk alkalmával tett nyilatkozatuk alapján tisztában voltak az árfolyamváltozás mibenlétével és pénzügyi helyzetükre gyakorolt hatásával, az árfolyam fizetési kötelezettségeikre gyakorolt, esetlegesen jelentős gazdasági következményeivel. Az alperes hivatkozott továbbá az eljárás során csatolt kúriai eseti döntésekre, amelyek kivétel nélkül az alperesi jogelőd szerződéses konstrukcióját vizsgálták és azt egységesen megfelelőnek találták. A 2/2014. számú PJE határozat alapján, amennyiben a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta és a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt az ellenkező bizonyításig úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt. A perbeli esetben az alperes az őt terhelő tájékoztatási kötelezettségének a szerződéskötéskor hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően maradéktalanul eleget tett, a felperesek a kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben nem bizonyították, hogy a részükre nyújtott tájékoztatás ne lett volna világos vagy érthető. A szerződés 29. pontja kifejezetten rögzíti, hogy a felpereseknek a kölcsönösszeg és járulékai visszafizetésére fennálló felelőssége korlátlan és egyetemleges, ettől eltérő tájékoztatást az adósok szóban sem kaptak, így megalapozottan nem következethettek arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatviselés korlátozott lenne. A szerződésben az alperesi jogelőd az észszerűen figyelmes, körültekintő, átlagos fogyasztó mércéjével megítélve egyértelmű és világos tájékoztatást nyújtott az adósok részére.

A szerződéskötési díj és a kezelési költség tisztességtelenségének megállapítására irányuló kereset körében az alperes előadta, hogy azok tisztességtelenségét az elsőfokú bíróság nem is vizsgálhatta volna, mivel azok felszámításának kellő jogszabályi alapja van, és a szerződés alapján azok a felperesek számára egyértelműen azonosíthatók és világosak. Az elsőfokú bíróság a kezelési költség tekintetében önmagában is ellentmondásos álláspontot foglalt el, amikor átláthatónak találta az annak ellenében nyújtott szolgáltatásokat és a kezelési költség felszámítását, ugyanakkor a szerződéskötési díjra figyelemmel állapította meg annak aránytalanságát. Az EUB C-621/17. számú ítélete kifejezetten akként foglalt állást, hogy nem elvárás, hogy az ellenszolgáltatásért nyújtott valamennyi szolgáltatás a szerződésben részletesen szerepeljen. A Kúria gyakorlata szerint a kezelési költség és a folyósítási jutalék nem képezi a szerződés elsődleges tárgyát, így az erre vonatkozó rendelkezések vonatkozásában azt kell vizsgálni, hogy megfelelnek-e az átláthatóság, a jóhiszeműség és az arányosság követelményének. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a kezelési költség aránytalan lenne a perbeli szerződésben. A szerződéskötési díj és a kezelési költség a szerződésben mind a felszámítás, mind a meghatározás körében egyértelműen és világosan elkülönült. Nincs olyan vélelem sem a kezelési költség, sem a szerződéskötési díj tisztességtelenségét illetően, amely alapján az ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettség ne a felpereseket terhelte volna. A perbeli szerződés a költségek mértékét, kiszámítási módját és fizetésének időtartamát világosan és egyértelműen rögzíti, ezáltal az átláthatóság követelményének megfelel. Maguk a felperesek sem hivatkoztak arra, hogy számukra ne lett volna átlátható, hogy milyen okból szükséges szerződéskötési díjat fizetni. A hitelező a rHpt. mellékletében rögzített, a kölcsönszerződések előkészítésével kapcsolatos tevékenységét nyilvánvalóan nem ellenérték nélkül végzi. A Kúria eseti döntése szerint a hitelező jogosult

meghatározni, hogy az általa felszámított díjakat és költségeit beépíti-e a felszámított ügyleti kamatba vagy az ügyleti kamat mellett külön számítja fel azokat. A szerződéskötési díj kikötése nem sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, nem egyoldalú és nem indokolatlan, ezáltal annak tisztességtelensége nem állapítható meg. A szerződéskötési díj felszámítását semmilyen jogszabályi előírás nem tiltja. Az elsőfokú bíróság álláspontja azért is ellentmondásos, mert az egyéb díjak mértéke vonatkozásában az arányosság elvének sérelmét nem állapította meg, ugyanakkor a kezelési költség vonatkozásában eltérő következtetésre jutott, amelynek indoka az elsőfokú ítéletből nem állapítható meg. A rHpt. 2. számú mellékletének 10.3. pontja a kezelési költség és a szerződéskötési díj felszámítását kifejezetten megengedi. A kezelési költség kifejezés egyértelműen a bank által végzett adminisztratív tevékenységre utal, azzal szemben tehát ellenszolgáltatás áll fenn. A kezelési költség tisztességtelensége csak akkor lenne megállapítható, hogy ha az jelentősen meghaladná a piacon szokásos mértékű összeget, de a kezelési költséget is tartalmazó THM értéke alapján az semmiképpen sem tekinthető kirívóan magasnak, így tehát a kezelési költség aránytalansága sem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság ebben a körben figyelmen kívül hagyta azt a tényt is, hogy a felperesek a futamidő első 5 évére mentesültek a kezelési költség megfizetése alól, illetve, hogy a kezelési költség összege a futamidő előrehaladtával folyamatosan csökken. Az EUB C-621/17. számú ítélete is rögzítette, hogy nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben az a kezelési költségre vonatkozó feltétel, amely nem teszi lehetővé a költség elleni benyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását.

[6] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének helybenhagyását annak helyes indokai alapján.

[7] A Fővárosi Ítéltábla a Pf.4/I. számú végzésével engedélyezte, hogy az alperes az Alperes1 jogutódjaként perbe lépjen, egyben a jogutódot a perből elbocsátotta.

[8] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét annak tartalma alapján rész- és közbenső ítéletnek tekintette, mivel a felperesek eltérő ténybeli alapon különböző érvénytelenségi okokra alapított, egymással ténylegesen vagylagos viszonyban álló kereseti kérelmeket terjesztettek elő, amelyek közül az elsőfokú bíróság a szerződés rHpt. 213. § (1) bekezdés b), d) és e) pontjára alapított érvénytelenségének, továbbá az ügyleti kamatkikötésről, az értékbecslés és fedezeti értékellenőrzés díjáról, a földhivatali díjról, az előtörlesztési díjról, valamint a szerződésszegés esetére felszámított díjakról szóló feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránti keresetet érdemben elbírált és elutasította. Az e kereseti kérelmeket elutasító részítéleti döntést az alperes a fellebbezésében nem támadta, így azt az ítéltábla nem érintette, mert az az 1952. évi III. törvény (rPp.) 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

[9] Az alperes fellebbezése nem alapos.

[10] A felperes alaptalanul hivatkozott arra fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a szerződéskötési díjról szóló szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapításával a felperesek kereseti kérelmén túlterjeszkedett volna. A felperesi képviselő a 14. számú tárgyalási jegyzőkönyvben tett nyilatkozata értelmében valamennyi tisztességtelenségi hivatkozását fenntartotta, tehát nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a szerződéskötési díjról szóló feltétel tisztességtelenségét is érdemben vizsgálta.

[11] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a fellebbezett döntésével és annak jogi indokaival is egyetértett, azokat csak a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel egészíti ki az alábbiak szerint.

[12] Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki a 2/2014. PJE határozta alapján abból, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses kikötés, amelynek tisztességtelensége a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdése, illetve a rPtk. 209. § (5) bekezdése alapján csak akkor vizsgálható, ha az nem világos és nem érthető.

[13] Az árfolyamkockázatra vonatkozó feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: irányelv) rendelkezéseiből és az azt értelmező EUB ítélezési gyakorlatából, így mindenekelőtt a C-51/17., C-227/18., 186/16., 26/13. és a 126/17. számú ítéletben írtakból kellett kiindulni.

[14] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás akkor tekinthető megfelelőnek, ha abból a fogyasztó számára kétséget kizáróan kiderül, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, a kedvezőtlen árfolyamváltozásnak nincs felső határa, továbbá hogy a forint árfolyamának súlyos leértékelődése, illetve a deviza kamatlábak emelkedése milyen hatást gyakorol a törlesztőrészletek összegére és ezáltal a fogyasztó gazdasági helyzetére.

[15] Az elsőfokú bíróság helyes jogi következtetéssel állapította meg, hogy a perbeli szerződés ilyen tartalmi szempontoknak megfelelő tájékoztatást egyáltalán nem tartalmaz.

[16] A kezelési költségről szóló szerződési feltétel tisztességtelenségéről az EUB C-621/17. számú ítéletében írtak alapján kellett állást foglalni. Az EUB szerint az irányelv 4. és 5. cikke alapján nem szükséges a fogyasztói kölcsönszerződésben szereplő kezelési költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást feltüntetni. Az ítélet 43. pontja alapján ugyanakkor a bankkal szemben a tárgyalási lehetőségei és a tájékozottsági szintje tekintetében hátrányos helyzetben lévő fogyasztó számára a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellegének az összességében értékelt szerződésből levezethetőnek kell lennie. A kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások részletezésének hiányában tehát e feltétel csak abban az esetben felel meg az átláthatóság követelményének, ha ténylegesen nyújtott szolgáltatások

jellege észszerűen érthető vagy levezethető a szerződésből (EUB C-621/17. számú ítélet 54. pont). A rPtk. 201. § (1) bekezdéséből és 523. §-ából következően kölcsönszerződés esetén a szolgáltatás ellenértéke a kamat, ezen túlmenően díj csak abban az esetben számítható fel a fogyasztóval szemben, ha a bank a fogyasztónak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét meghaladó szolgáltatást nyújt.

[17] Az alperes arra hivatkozott, hogy a kezelési költség az általa nyújtott pénzügyi szolgáltatás átalány jellegű költsége. Ez azonban még abban az esetben sem alkalmas a kezelési költségről szóló feltétel átláthatóságának megalapozására, ha azt a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeket meghaladó szolgáltatásnak kellene tekinteni. Semmi nem indokolja ugyanis, hogy a kölcsönszerződéssel kapcsolatos adminisztratív szolgáltatások ellenértéke a fogyasztót a kölcsönösszeg százalékos mértékében és devizában terhelje. Az alperes által állított, a kölcsön nyilvántartásával kapcsolatos szolgáltatások költségei függetlenek a kölcsön összegétől, így a kezelési költség százalékos meghatározása eleve sérti az átláthatóság követelményét. Ugyancsak az átláthatóság sérelmét okozza, hogy a kezelési költséget a szerződés devizában állapítja meg, mert így a fogyasztó a forint árfolyamának csökkenése esetén annak ellenére köteles magasabb összegű kezelési költség megfizetésre, hogy a költségek ténylegesen emelkednének, vagyis a pénzügyi szolgáltató az állított költségei változása nélkül is árfolyamnyereségre tehet szert a fogyasztó hátrányára.

[18] A szerződés nem tartalmazza, hogy a szerződéskötési díj fejében – figyelemmel a kikötött kezelési költségre is – a fogyasztó milyen szolgáltatásra válik jogosulttá, amely szintén az átláthatóság sérelmét okozza. Az alperes fellebbezési előadás szerint a szerződéskötési díjat a kölcsönösszeg százalékos arányában határozta meg, amelynek ugyanúgy nincs észszerű indoka, mint a kezelési költség esetében, hiszen a szerződés előkészítésével és a hitelbírálattal kapcsolatos feladatok nem állnak arányban az igényelt összeg nagyságával.

[19] A perbeli szerződésben kikötött kezelési költség és szerződéskötési díj az EUB által a C-415/11. számú „Aziz” ügyben kifejtett szempontok alapján alkalmas arra, hogy a fogyasztó kárára jelentős egyenlőtlenséget idézzon elő, mivel e szerződési feltételek a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozzák a fogyasztót. A rHpt. 2. számú melléklet 10.2. a) pontjában, valamint a 10.3. pontjában foglaltak szerint a pénzkölcsönnyújtás magában foglalja a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is. A rHpt. említett értelmező rendelkezéseiből tehát az következik, hogy az alperes által a kezelési költség és a szerződéskötési díj alapjául állított szolgáltatásokat a pénzkölcsönnyújtás magában foglalja, így azok fejében az ügyleti kamaton kívül további díj vagy költség felszámításának a jogszabály alapján egyébként nem lenne helye.

[20] Az ítéltábla megjegyzi továbbá, hogy a felperesek keresetindítása nem sértette a rendeltetésszerű joggyakorlás elvéből eredő követelményeket azon az alapon, hogy a szerződő felek a szerződést a devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a

lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvény alapján módosították. Az alperes által hivatkozott ÍH 2018.137. számú eseti döntés eltérő tényálláson alapult, mert abban az esetben a szerződés módosítására a 2015. évi CXLV. törvény (DH7 törvény) rendelkezései szerint került sor oly módon, hogy az a szerződés forintosítására vonatkozott. A perbeli esetben azonban az árfolyamgát alkalmazására irányuló módosítás csak az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettség átütemezését szolgálta, a kölcsönszerződés változatlanul deviza alapú szerződés maradt, így a módosítás nem zárta ki, hogy a felperesek a jelen perben az árfolyamkockázat telepítéséről szóló feltétel tisztességtelenségét állítsák.

[21] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság határozatának fellebbezett közbenső ítéleti rendelkezését a rPp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta. A felek között ebből adódó elszámolás érdekében további eljárási cselekményekre van szükség, az elszámolás a rendelkezésre álló adatok alapján nem végezhető el.

[22] Az elsőfokú bíróságnak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránt folytatódó eljárás során a Kúria konzultációs testületének 2019. június 19. napján készült állásfoglalásából kell kiindulnia, amely szerint a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételének érvénytelensége esetén az egyetlen alkalmazható jogkövetkezmény az érvényessé nyilvánítás. Az elszámolás kapcsán a Kúria konzultációs testületének 2019. június 19-i állásfoglalásában számítási módszereket kell figyelembe venni.

[23] Az ítéltábla a felek másodfokú eljárásban felmerült költségét a rPp. 252. § (4) bekezdésének alkalmazásával, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján csupán megállapította, arról és az alperes által lerótt 48.000 forint fellebbezési illeték viseléséről az elsőfokú bíróságnak az összecszerűsége folytató eljárás eredményéhez képest a pervesztesség-pernyertesség arányában az ítéletben kell majd határoznia.

Budapest, 2021. június 9.

Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia

Dr. Benedek Szabolcs

Dr. Sági Zsuzsanna

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró